

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת מיכאל מרדכי ביטון

יצחק קרויזר

שרון ניר

מיכל מרים וולדיגר

רון כץ

ירון לוי

נעמה לזימי

אפרת רייטן מרום

זאב אלקין

פ/25/4462

הצעת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון – קביעת זכאויות נוספות לנכים), התשפ"ד–2024

הוספת סעיף 1ב9 .1 בחוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט–1959 [נוסח משולב]¹, אחרי סעיף 9ב יבוא:

"קביעת זכאויות 19. שר הביטחון, באישור ועדת העבודה והרווחה של
נוספות בתקנות הכנסת, רשאי לקבוע בתקנות זכאויות נוספות
שאינן ניתנות לפי חוק זה ולפי הוראות אגף שיקום
נכים, או לקבוע בתקנות הוראות לעניין הרחבה או
שינוי של זכאויות נוספות הניתנות לפי חוק זה או
לפי הוראות אגף שיקום נכים, והכול למשך תקופה
של שנתיים מיום פרסומו של חוק הנכים
(תגמולים ושיקום) (תיקון – קביעת זכאויות נוספות
לנכים), התשפ"ד-2024."

דברי הסבר

אגף שיקום נכים במשרד הביטחון הוא הגוף הממשלתי האמון על הטיפול בנכי צה"ל ומערכת הביטחון ועל שיקומם, וזאת בהתאם להוראות חוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959 [נוסח משולב], התקנות מכוחו והוראות פנימיות של משרד הביטחון המעגנות חלק בלתי מבוטל מהזכאויות הניתנות כיום בתחומי השיקום התעסוקתי, רווחה כלכלית, קבלת טיפול והטבות פסיכוסוציאליות, והטבות רפואיות. ההטבות האמורות נוספו במהלך השנים, כל אחת מהיבט שונה החל על אוכלוסייה ייחודית זו ובהתאם לצרכיה העדכניים.

בשנים האחרונות התגבשה הסכמה גורפת כי יש צורך לבצע רפורמה משמעותית בתחום הטיפול בנכי צה"ל ומערכת הביטחון ובפרט בכל הנוגע לשיפור השירות הניתן לנכים, עדכון סל הזכאויות, שיפור הטיפול והשיקום לנפגעי פוסט טראומה (PTSD) ושיפור וייעול תהליכי עבודה באגף. בהתאם גובשה רפורמה בתחום הטיפול בנכי צה"ל ומערכת הביטחון (להלן – רפורמת נפש אחת) אשר אושרה בהחלטת הממשלה מס' 981 מיום 9.5.2021 (להלן – החלטת הממשלה).

בהחלטת הממשלה נקבעה תוספת תקציבית למערכת הביטחון לצד פעולות נוספות שיש לבצע ובהן תיקוני חקיקה שונים.

כמו כן, במסגרת החלטת הממשלה הוטל על שר הביטחון לפרסם בתוך שלושה חודשים תזכירי חוק הנוגעים לסל הזכאויות הניתן לנכי צה"ל ומערכת הביטחון, ובהם עיגון בחקיקה של זכאויות שניתנות מכוח הוראות פנימיות של משרד הביטחון. לאחרונה עוגנו בחקיקה הזכאויות הנוגעות לדיור ולניידות, ותזכיר חוק בנוגע ליתר הזכאויות פורסם להערות הציבור אך טרם הוגש לכנסת.

נכון להיום, בשלוש שנים ממועד החלטת הממשלה, טרם הושלמה מלאכת העיגון בחקיקה של ארבעה נושאים: זכאויות רפואיות, זכאויות פסיכו-סוציאליות ורווחה (מעון וצהרונים לילדי הסובלים מפוסט טראומה, טיפול פסיכולוגי לילדי נכים קשים, טיפולי שיניים), שיקום פסיכו-סוציאלי ותעסוקתי וזכאויות כלליות (סיוע משפטי חינם והחזר הוצאות לבן משפחה של פצוע מאושפז).

בשל כך שמלאכת העיגון בחקיקה של הזכאויות הנוספות טרם הושלמה נמנעות בפועל מנכי צה"ל זכויות והטבות משמעותיות אשר יש בהן כדי לשפר באופן דרמטי את הליכי השיקום שלהם, ולאגף

השיקום אין את הגמישות השיקומית הנדרשת לו כדי להתאים את הליכי השיקום לכל נכה בהתאם לצרכיו, בפרט לנכים הסובלים מפוסט טראומה, ולראיה בהתאם לדו"ח מבקר המדינה מיום 14.1.2024 היישום התקציבי של הרפורמה עומד על שיעור של כ-38% בלבד, והיישום ביחס לסובלים מפוסט טראומה עומד על שיעור של 14% בלבד.

הדברים נכונים ביתר שאת, בעקבות המתקפה הרצחנית שהתרחשה ב-7 באוקטובר 2023 שהובילה לפתיחת מלחמת "חרבות ברזל", במסגרתה גויסו מאות אלפי אנשי מילואים, שעזבו את משפחותיהם בן לילה והצטרפו לכוחות בשירות סדיר וקבע לטובת משימת ההגנה על המדינה. בעקבות המלחמה הקשה, התווספו ויתווספו מספר בלתי מבוטל של נכי צה"ל וכוחות הביטחון למערך השיקום. על המדינה להיות ערוכה, עם כל הכלים שברשותה לטיפול בהם.

הטעם העיקרי לאי יישום הרפורמה במלואה והיעדר היכולת של אגף השיקום להעניק מענה מלא ואישי לכל אחד מהפצועים היא החלטת ממשלה מס' 4088 משנת 2012 שקבעה כי משרד הביטחון לא יקבל כל החלטה בעניין שינוי הטבות הקיימות ממועד החלטה זו (ינואר 2012) ועד לעיגון הזכויות בחקיקה, אשר כרוכות בעלויות תקציביות כלשהן, אלא רק דרך חקיקה.

לפיכך מוצע להסמיך את שר הביטחון לקבוע בתקנות באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, זכויות נוספות שאינן ניתנות לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959 [נוסח משולב] (להלן – חוק הנכים), ולפי הוראות אגף שיקום נכים, או לקבוע בתקנות הוראות לעניין הרחבה או שינוי של זכויות נוספות הניתנות לפי חוק הנכים או לפי הוראות אגף שיקום נכים. התקנות כאמור בסעיף זה יעמדו בתוקפן לשנתיים.

מטרת הוראה זו היא להסיר את החסמים העומדים בפני משרד הביטחון, ולאפשר לו כפתרון ביניים, עד להשלמת החקיקה באופן מלא, להעניק סיוע הולם ונכון, ההכרחי בתקופת הזמן בה אנו נמצאים.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ט"ז באדר ב' התשפ"ד (26.03.2024)